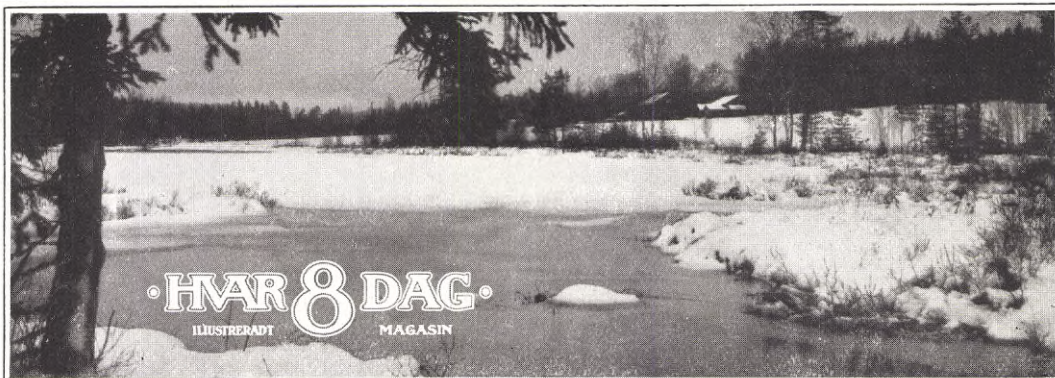

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TÖVÅDER. — FOTO. CEDERLUND, NORA.

24:DE ÅRG.

DEN 4 FEBRUARI 1923.

N:o 19.

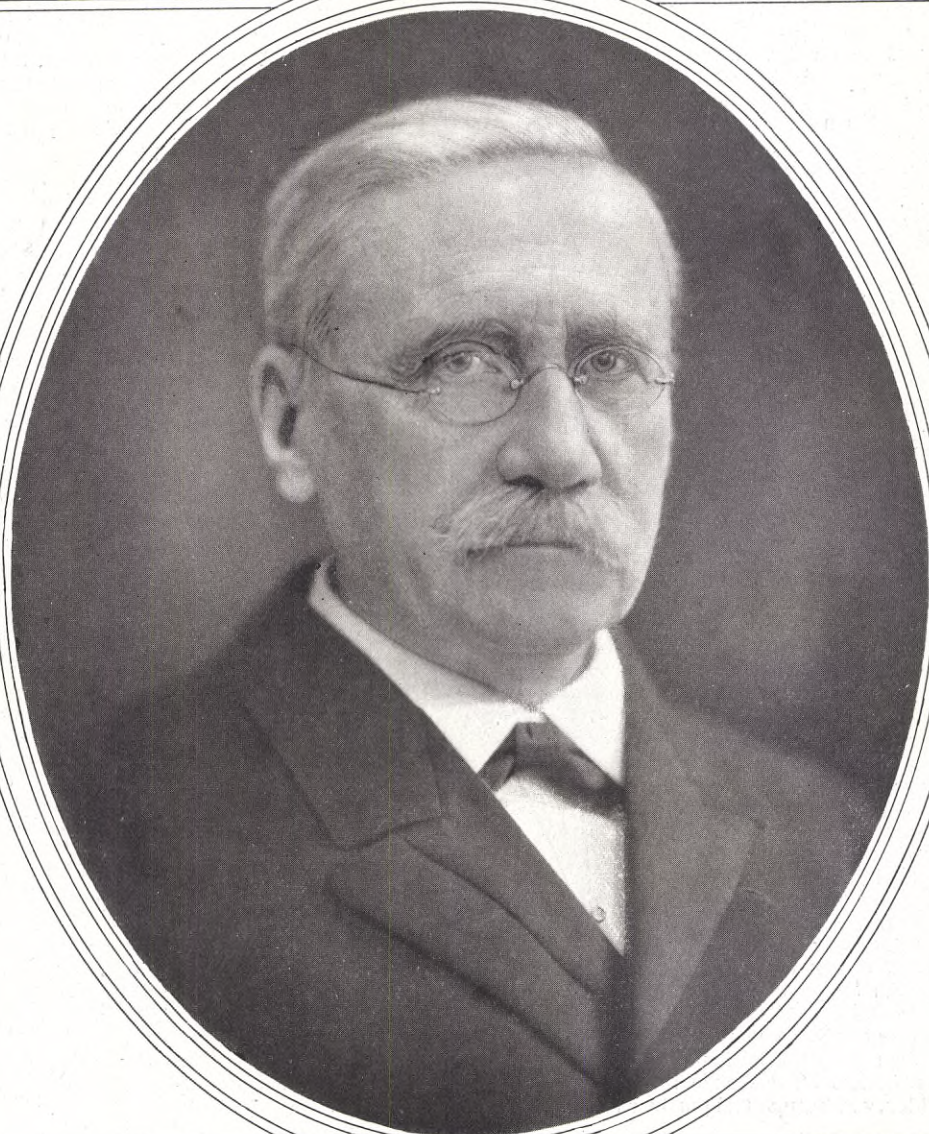

Foto. Jäger, Stlm.

Chr. Anniellias

Kliché: Göta Bildbyrå & Klichéanstalt, Gbg.

CHRISTOPHER AURIVILLIUS.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Vetenskapsakademiens sekreterare under de för dess institutioners utveckling högeligen betydelsefulla två sista årtiondena, prof. Christopher Aurivillius, har i dessa dagar vid uppnådda sjuttio års ålder avgått från sin befattning. Om det bortses från Jöns Jakob Berzelius, är det väl ingen i den framstående raden av företrädare på den viktiga posten, som förmått mäta sig med honom i oomtvistat anseende hemma och i utlandet.

Per Olof Christopher Aurivillius tillhör en av den svenska vetenskapens adelsläkter, som äro på riddarhuset ointroducerade. Genom över ett kvarts årtusende har den skänkt vårt land en rad av lärde män och forskare på snart sagt alla vetandets områden, vartill få, om ens någon annan kan uppvisa motstycke. Den härstammar också från Svea-rikets äldsta kulturbygd, Vendels socken i Uppland, där dess förste kände stamfader Christopher Olsson i slutet av 1500-talet var fogde och befallningsman på det då Vasa-ätten tillhöriga Orbyhus, varefter äldste sonen Olaus vid sitt beträdande av den lärda banan vid Uppsala universitet genom latinisering bildade släktnamnet (auris = öra, by = villa), och efter honom ha Aurivillierna släktled efter släktled vid samma högskola förvärvat sig doktorsvärdighetens insignier, ofta även beklätt akademiska lärostolar omväxlande med framstående poster i den svenska kyrkans tjänst. Per Olof Christopher Aurivillius själv föddes i Forssa prästgård i Hälsingland, där hans fader, fil. doktorn och teologie kandidaten Erik Vilhelm Aurivillius var prost; modern Christina Lovisa Forssell tillhörde en annan norrländsk lärdomssläkt och var faster till presidenten Hans Forssell. Efter mogenhetsexamen i Hudiksvall 1871 kom han följande år till Uppsala, där han blev en av Wilhelm Liljeborgs mest framstående lärjungar och fastän han redan från skoltiden med särskilt intresse omfattade entomologien, förvärvade han sig grundliga insikter även i andra delar av zoologien. Efter fil. kand.-examen 1877 företog han sålunda såsom Sederholmsk stipendiat tillsammans med två yngre Uppsala-zoologer en forskningsfärd till Svend Foyns berömda valfångsstation i Vadsö för valatomiska studier och hemförde därifrån synnerligen rika och värdefulla samlingar till zootomiska institutionen. En av honom i Vadsö upptäckt parasitiskt på valbarderna levande loppkräfta av harpacticidernas familj blev 1879, sedan han samma år avlagt licentiatexamen, på en gång ämnet för hans första bidrag till vetenskapsakademiens publikationer och för hans gradualdisputation. Samtidigt gjorde han sitt inträde som tjänsteman vid naturhistoriska riksmuseets entomologiska avdelning och efterträdde 1883 Carl Stål som professor och intendent för denna.

Under de nitton år Aurivillius kvarstod på denna post, utförde han ett rastlöst arbete för hithörande samlingars ordnande, bearbetning och förkovran, på samma gång som han riktade den entomologiska litteraturen med det ena värdefulla arbetet efter det andra. Först att nämna är det 1888—91 utgivna stora verket "Nordens fjärilar", vilket än i dag är lika outhärligt som det var redan vid sitt första framträdande. Småningom leddes hans studier genom bearbetandet av de svenska Afrika-forskarnes samlingar alltmera in på Afrikas dagfjärilsfauna och efter ingående studier var han år 1898 i stånd att framlägga sina "Rhopalocera aethiopica", ett standardarbete, varigenom han erövrade sig platsen som världsauktoritet på detta område. Därifrån övergick han till studiet av de tropiska vivlarne och långhorningarne, över vilka han författat talrika arbeten, som även de förskaffat honom ett anseende inom den entomologiska världen, vari knappast någon överträffar honom:

de stora världsmuseerna ha tävlat om den nordiske forskarens biträde, när det gällt bestämningen och beskrivningen av det material, som ständigt inströmmar från tropikerna. Allt detta var emellertid icke till hinder för honom att ägna den svenska insektforsksningen sitt levande intresse. Det har om honom, och med rätta, sagts, att han under större delen av dess tillvaro varit Entomologiska föreningens själ: han var med redan vid dess stiftande för fyrtyotie år sedan och har i tjugofyra varit dess ordförande. Av synnerlig betydelse har härvid varit hans välvilja och hjälpsamhet mot ungdomen, som gjort, att entomologien i vårt land förvärvat många flera hängivna odlare än den annars kunnat påräkna. I utgivandet av Svensk insektfauna har han ock tagit en verksam del.

Även om den praktiska entomologien har han gjort sig högt förtjänt. Det var han, som på 1890-talet först framförde tanken på upprättandet av en statsinstitution för bekämpande av skadeinsekter, som sedermera inordnats i Centralanstalten för försöksväsendet på jordbrukets område. Lantbruksakademien har ock kallat honom först till ledamot 1887 och därefter till hedersledamot 1912.

Att för övrigt uttömmande redogöra för de många utmärkelser, som kommit Aurivillius till del, förbjuder utrymmet. Antecknas må allenast, att han är en av de tjugofem utländska hedersledamöterna av The Zoological Society of London samt likaledes hedersledamot av The Entomological Society därstädes.

År 1901 lämnade Aurivillius emellertid sin intendent-befattning för att efterträda Daniel Georg Lindhagen som Vetenskapsakademiens sekreterare. I synnerhet är det en ytterst betydelsefull fråga, av vars lyckliga lösning han i denna egenskap haft stor förtjänst: Riksmusei byggnadsfråga. Såväl Vetenskapsakademien själv som ännu mer de under dess vård stående ytterst värdefulla samlingarne hade länge lidit under en nästan olidlig trångboddhet och då det visade sig ogörligt att avhjälpa denna medelst blotta om- och tillbyggnader, måste arbetet inriktas på en fullständig nybyggnad. Det var ett ytterst omfattande och drygt arbete och många deltog däri, men Aurivillius var dock den ledande själen i den utveckling, som hade till resultat palatsen vid Frescati. Särskilt är tacknämligt, att nybyggena hunno komma till stånd, innan krigs- och kristiden inbröt. Annars hade de nog fått vänta länge.

I Vetenskapsakademiens skriftserier publiceras som bekant den övervägande delen av den svenska naturforskningens litterära produkter. Det hör till sekreterarens åligganden att ombesörja dessa publikationer. Under Aurivillius värdnad ha dessa erhållit en större omfattning än någonsin förut.

För övrigt har Aurivillius verkat som ordförande i styrelsen för stiftelsen Lars Hiertas minne samt ledamot av Letterstedtska styrelsen. Varmt intresserad för undervisningsväsendet och skolorna har han även i många år som ledamot av Stockholms stads folkskoledirektion haft tillfälle att på detta område utöva en gagnande verksamhet.

Till framgången i Aurivillius livsgärning har i hög grad bidragit hans personlighets flärdfrihet och urbanitet, den förmåga att lugnt och objektivt överväga, innan han framställt definitiva förslag, som varit honom egen. Från deltagande i akademiskt intrigväsen har han varit kemiskt fri. Övänner har han heller inga. Hans många vänner önska honom ännu många år av ostörd arbetsglädje.

År 1884 ingick Aurivillius äktenskap med Agnes Lydia Danielsson, dotter av disponent Erik Georg Danielsson.

4 Februari 1923 Lösnummer 35 öre
HVAR 8 DAG
 • ILLUSTR. • • MAGASIN •

En av finsk tonkonsts förgrundsfigurer, professor Robert Kajanus, gästar f. n. Stockholm, som han icke besökt sedan 22 år och dirigerade nyligen vid en av Svenska musikerförbundet anordnad konsert med Konserthörsningens orkester i Auditorium. Med ett undantag upptog programmet uteslutande finska tondikter, representerande namn såsom Toivo Kuula, Selim Palmgren, Jean Sibelius, vilka framfördes på ett förträffligt sätt och beredde kompositörer och dirigent ett entusiastmerat mottagande.

Robert Kajanus, som är född i Helsingfors 1856, har under 40 år i sin hemstad verkat som orkesterdirigent, musikpedagog och kompositör och har bland annat som ledare av symfoniorkestern i Helsingfors gjort en utomordentlig insats i den finska huvudstadens musikliv. Sista gången han besökte Stockholm var år 1900, då han med sin finska orkester var på väg till världsutställningen i Paris

OMSLAGSVIGNETT TILL FÖRELIGGANDE N:R 19.

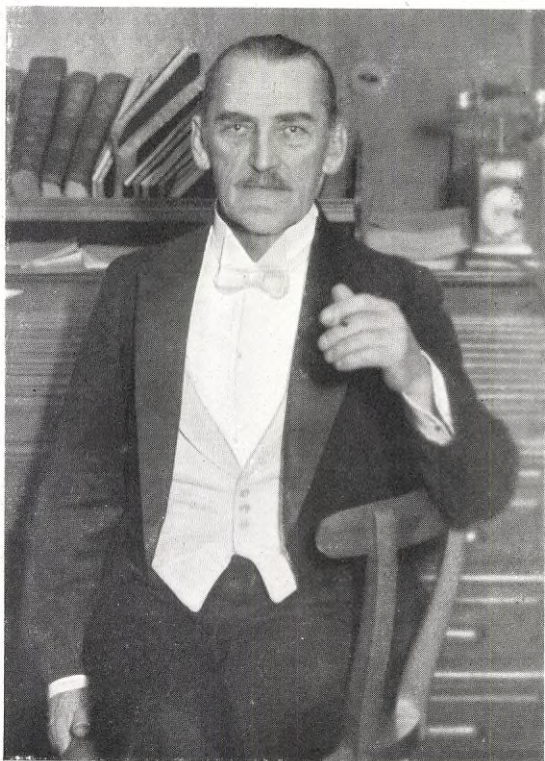
I violett dubbeltonfärg.

Fru MAJA CASSEL, den populära revy- och filmskådespelerskan i Stockholm. Porträttstudie av Atelier Jäger, Stockholm.

och under uppehållet har gav en konsert vid vilken bland andra Sibelius för första gången presenterades för svensk publik. Professor Kajanus är för övrigt särskilt bekant för den varma och entusiastiska kamp han i Finland förde för Sibelius och hans ideal den tid då den nu världsberömda kompositören åtnjöt minsta möjliga popularitet.

Som Konserthörsningens i Stockholm gäst har i dessa dagar den framstående violoncellisten Marguerite Caponsachi-Jeislner mottagits med entusiastiska lovord av kritik och publik. Det var emellertid ingalunda första gången hon lät höra sig i Stockholm. För 25 år sedan, då trettonårig tös, uppträdde och spelade hon i föräldrarnes kapell på Novillaterrassen sommaren 1898. Publiken var vid denna tid den enklast möjliga från Djurgårdstaden men den lilla Marguerite hade icke med sin violoncell uppträtt där

Forts. ä sid. 294.

Bildcentralen. PROFESSOR ROBERT KAJANUS, den finske musikern, har nyligen dirigerat vid en konsert i Stockholm o. mottagits med entusiasm.

Kliché: Sjöberg, Upps.

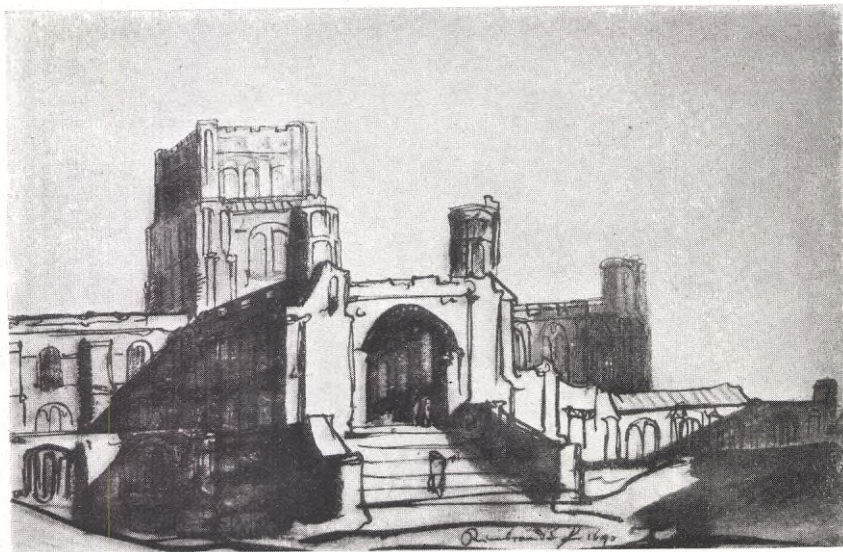

Per porträtt. Mme MARGUERITE CAPONSACHI-JEISLER, den framstående violoncellisten, har konserterat med stor framgång i Stockholm.

Kliché: Götz, Göt.

BEVIS FÖR ATT REMBRANDT BESÖKT ENGLAND.

FÖR H. 8. D. AV INTENDENTEN OLOF GRANBERG.

Kliché: Göt., Öbg.

HANDTECKNING AV REMBRANDT: Katedralen i St Albans, nära London.

Kring Rembrandts då så gåtfulla gestalt spunnos i äldre tid många legender. En av dem visste att förmåla, att den store mästaren efter sitt iråkade obestånd skulle ha begivit sig till och dött i Sverige, en annan att han här skulle ha utfört sin berömda, stora målning i Nationalmuseum, "Julius Civilis uppmanar Bataverna att resa sig mot romarna", vilken duk ju förr troddes behandla ett helt annat ämne. Men dessa alldeles grundlösa historier voro lätt avfärdade, eftersom det kunde genom dokument konstateras att målaren tillbragt sina sista år i Amsterdam, dött där och för dess råhus målat tavlan i fråga. Annorlunda förhöll det sig med en seglivad tradition, som ville göra gällande att han vistats i England.

I kopparstickaren George Vertues dagbok för 1713 i British Museum — en av de volymer, som Horace Walpole använde för sina "Anecdotes of painting in England" — skriver han: "Renbrant van Rhine var i England, bodde i Hull i Yorkshire vid pass sexton eller aderton månader, där han målade porträtt av åtskilliga herremän och sjöfarande. Ett av dem tillhör herr Dahl — en sjökaptan, med dennes namn, Renbrants namn och York och årtalet 166²/₁ Christian".

Och i marginalen står vidare: "Uppgift av gamle Laroon, som i sin ungdom kände Renbrant i York". — Med "Christian" åsyftar Vertue medaljgravören Christian Reisen, som till en i London bosatt guldsmed från Norge. Målaren Marcellus Laroon var vid den angivna tidpunkten blott åtta år, varför Vertue åberopar Reisen. Dahl var vår bekante, till England överflyttade landsman, porträttmålaren Michael

Dahl, som var en stor konst-samlare. Den egendomliga dateringen 166²/₁ betecknar skillnaden mellan den holländska och engelska stilen, d. v. s. 1 januari—25 mars 1662.

Vederhäftigheten av denna dagboksanteckning drogs i senare tid i tvivelsmål. Dess pålitlighet kunde ej kontrolleras, emedan den omskrivna tavlan var och förblev försvunnen. Likväl kunde uppgiften icke helt och hållet bagatelliseras. Vertue hade i likhet med Dahl stått i nära relation till den firade porträttmålaren Sir Godfried Kneller och de hade därför varit personligen bekanta. Dessutom fick denna relation i våra dagar ett kraftigt stöd genom påträffandet av två Rembrandt-teckningar, båda framställande St Paulskyrkan i London före den stora branden, den ena i Berlins museum, den andra i Albertina-samlingen i Wien. Visserligen ifrågasattes till en början om icke dessa laverade teckningar, som på grund av sitt breda måner mycket väl kunde tänkas vara utförda omkring 1662, vore kopior efter någon samtida engelsk gravyr. Men sedan det ådagalagts att något med Rembrandts ifråga varande teckningar överensstämmande stick icke existerade, förföll denna invändning. Man kände sig böjd för att anse teckningarna vara gjorda efter naturen. Emellertid har frågan om Rembrandts förmodade uppehåll i England blivit aktuell genom uppdykandet av två nya tynd av utomordentligt intresse, de två här reproducerade, laverade handteckningarna, bägge signerade "Rembrandt f. 1640". Den ena, framställande St Albans' domkyrka nära Lor-

Forts. å sid. 294.

Kliché: Göt., Öbg.

HANDTECKNING AV REMBRANDT: Slottet Windsor.

EN BERÖMD DANSK TAVELSAMLING INFÖR FÖRSKINGRING.

FÖR H. B. D. AV AAGE HEINBERG.

Den ekonomiska kris, vilken Danmark för närvarande genomgår och vilken väl nådde sin höjdpunkt i och med Landmandsbankens fall, har haft otaliga sorgliga följder. Medlemmar av konungafamiljen hava tvungits att lämna landet, förut rika män äro nu ruinerade och i samband därmed utspelas en kulturell tragedi, i det att den redan berömda, blott för få år sedan för allmänheten öppnade tavelsamlingen på Ordrupgaard, sammanbragt av etatsrådet Wilhelm Hansen, nu måste säljas och antagligen kommer att helt förvärvas till Japan. Talrika försök hava gjorts att bevara den inom landet men förgäves, och det leder måhända knappast till annat resultat om vädjan utsträcker även till de övriga skandinaviska länderna, då den mecenat knappast torde finnas, i vars förmåga det står att övertaga hela denna samling.

Fjter fotografier. *Kilichs Sjöberg, Glog.*
 ETATSRADET VILHELM HANSENS
 UTMORDENTLIGA KONSTSAMLING
 PÅ ORDRUPGAARD.

Överst:
 ÄGAREN OCH TVÅ INTERIÖRER: *Stora
 salen och därunder Corotrummet.*

Nederst:
 TVÅ AV SAMLINGENS YPPERSTA
 PÄRLOR: *Renoir, "Förtroliga meddelan-
 den" och Manet, "Ångarens avgång".*

Samlingen på Ordrupgaard har kallats den mest fulländade samling av fransk konst från det sista seklet som existerar utanför Paris. I samlingen befinna sig arbeten av alla de talanger, som kastat strålande glans över "skolan av 1830" och intet namn av betydelse saknas.

Av de världsberömda mästarna är Corot fylligast representerad med icke mindre än tio arbeten, bland dem den berömda "Kvarnen i Thierry", vilken Laurin i sin konsthistoria nämner som det vackraste exemplet på Corots figurmåleri, och Corotsamlingens pärla, den underbart vackra "Magdalena", vilken målades omkring 1835 och som ännu i likhet med landskapsbilderna fullt bevarat färgernas friskhet.

Bland övriga något äldre mästare befinna sig såväl David och Ingres som Delacroix, Millet, Monticelli och den glänsande och fångslande Honoré Daumier. Samlingens mest uppmärksammade mästare äro dock måhända Camille Pissaro (1830—1903) och Edouard Manet (1832—83). Av den förstnämndes impressionistiska landskapsbilder med sina skiftande lufttoner och spelande färger märkas särskilt den underbara "Seinen vid Marly" och "Fisktorget i Dieppe", av den senare "Ångarens avfärd", vilken karakteriserats som Manetkollektionens mest betydande verk, och det fulländat vackra porträttet av Madame Isabelle Lemonier, jämte ett självporträtt och ett par stilleben, vilka tavlor tillsammans giva en klar och tillfredsställande bild av denna vittomfattande konstnärs storslagna begåvning.

Degas, de otaliga balettbildernas målare, och Sisley, som i milda färger fångar charmen över t. ex. Kanalen i St: Martin i Paris och Julmorgonen vid St: Mammès, äro båda gott företrädda.

Av Paul Cézanne, denne så omstridde och beundrade konstnär, finnes ett märkligt självporträtt, ett porträtt av en ung man, ett landskap från Sydfrankrike, ett stilleben med äpplen i en skål och slutligen en bild av badande kvinnor. Med rätta har det sagts om honom att han lämnat de redan banade vägarna och skapat en ny målar Konst efter sin egen personliga känsla och om än många icke kunna i allt gilla honom, göra dock alltid hans arbeten ett oförglömmeligt starkt intryck. Claude Monet utvecklar i betagande landskapsbilder, t. ex. "Vid en krök av Seine" och "Waterloo-Bridge i gråväder" all denna underbara stämning, varav han var mäktig och även den gamle Armand Guillaumin har ett gott urval dukar medtagna. Också av Paul Gauguin finnes en hel rad för hans utvecklingsgång klagörande arbeten.

Härmed hava vi nämnt några av de sällsynt goda arbetena i denna ovanliga samling, men även talrika andra större och mindre målare från samma period äro representerade. Som helhet giver den ett ovanligt helgjutet intryck av 1800-talets franska målar Konst, och för att finna ett vackrare uttryck för allt vad denna tids franska konstnärer förmått att med palettens hjälp förläna en glansfull och genom sekler bestående tillvaro, måste man gå till själva den franska konstens huvudsäte, världsstaden vid Seine.

REMBRANDT. Forts. fr. sid. 292.

don, inköptes i en parisisk konsthandel, av den berömda Rembrandt-kännaren d:r C. Hofstede de Groot i Haag, den andra, återgivande det k. slottet Windsor före dess ombyggande, upptäcktes av den framstående danske konstforskaren Gustav Falck i Albertinasamlingen i Wien; bland en hop blad ur olika skolor.

Dessa två laverade teckningar om vilkas absoluta äkthet intet tvivel kan råda, äro visserligen endast summariskt och flyktigt — fastän med mästarehand — gjorda skisser. Det gällde för Rembrandt icke att

åstadkomma någon topografiskt noggrann teckning, utan blott en minnesbild av en arkitektur, som för honom hade nyhetens behag och som han sedermera ännu friare kunde betjäna sig av vid den arkitektoniska, pittoreskt betonade utsmyckningen av sina landskap och historiebilder. Att de emellertid äro utförda på stället, är alldeles påtagligt, och därmed är fastslaget att mästaren 1640 besökte London och dess omgivningar. Men långvarigt kan hans besök icke ha varit. I juli 1640 döptes nämligen en hans dotter i Amsterdam, och då var fadern helt visst närvarande. I augusti samma år avled hans mor, vars sjukdom sonen säkerligen på nära håll följde. Och sedan påkallade utan tvivel arvskiftet efter henne hans fortsatta vistelse i Holland. Rembrandts besök i England måste alltså ha infallit under förra delen av 1640 och möjligen i slutet av 1639. En engelsk forskare, prof. A. M. Hind, har fast uppmärksamheten på ett förhållande, som dessutom i sin mån synes bekräfta att Rembrandt nämnda är uppehöll sig i London. Han påpekar nämligen att Karl I 1639 i sitt galleri ägde två tavlor av mästaren, vilka han fått som present av en lord Ancrum, som stod i nära beröring med Rembrandts studiekamrat och ungdomsvän Jan Lievens. Det är därför ej osannolikt att Rembrandt infann sig i England på inbjudan av den konstälskande lorden eller av dennes kunglige herre. Men att Rembrandt 1640 besökte England, utesluter ju icke att han vistades där även 1662. Vertue var en alltför noggrann upptecknare, för att man utan vidare skulle kunna lämna hans vittnesbörd ur räkningen. Och resan mellan Holland och England var så kort, att den icke behövde verka avskräckande.

*

Reproduktionen av den av Falck funna teckningen är hämtad ur Vasari Society's senaste publikation, den av Hofstede de Groots blad ur ett på Tauchnitz' förlag nyss utkommet, av Felix Becker redigerat praktverk, i vilket man får stifta bekantskap med ett urval av de skatter, som Hofstede de Groot under årens lopp sammanbragt av utmärkta holländska handteckningar — framför allt ett urval av hans rika och utsökta samling av Rembrandts blad — ett *monumentum ære perennius* över ägarens forskningsbragder.

Forts. fr. sid. 291.

många kvällar förrän åhörarkretsen blev en helt annan. Allt vad Stockholm ägde av musikintresserade strömmade dit och fyllde terrassen icke blott denna utan flera följande somrar. År 1903 sändes hon emellertid på uppmaning av en mängd musikvänner, som hört henne, av sin fader till Pariskonserveriet för att vidare utbildas sig och efter ett par år hade hon med stor heder genomgått denna institution och erövrat dess stora medalj. Icke långt därefter företog hon en konsertturné genom Sverige i sällskap med den unge svenske tonsättaren och pianisten Daniel Jeisler, med vilken hon för övrigt snart därefter ingick äktenskap. Paret bosatte sig i Paris, där de alltsedan vistats och där även mannen skaffat sig ett berömt namn. Det var nu 15 år sedan madame Caponsachi uppträdde inför svensk publik och återseendets glädje var påtagligen ömsesidigt.

Yrkes- och Amatörfotografer äro välkomna med nya, vältagna landskaps- eller genrebilder - - -

lämpliga för vare sig den stora bilden å omslaget
eller för den mindre vignetten å varje häftes första sida. Honorering vid antagandet. - - - - -

Efter fotografi.

Klick: Göts, Öb.

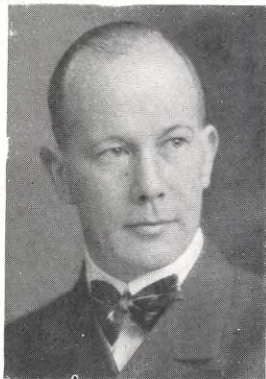
PROFESSOR NIELS BOHR, KÖPENHAMN, den senaste Nobelpristagaren i fysik, har framtagt teorier som lett till en inom den vetenskapliga världen uppseendeväckande upptäckt av ett nytt grundämne, som erhållit namnet "Hafnium". Vår gruppbild visar professor Bohr (1) jämte sina medarbetare, ungerske professorn Hevesy (2, den egentlige upptäckaren av ämnet) samt d:r Cramer (3). Text å sid. 303.

Vidst. bild: D. M. LINDSJÖ. Bataljonsläkare. Med. lic., Stockholm. Svensk delegerad vid grekisk-turkisk fångtväxling. Text å sid. 299

Efter porträtt. Klick: Göts, Öb.

Nedre bilden: DEN NYA TELEFONSTATIONEN I STOCKHOLM för samtrafik mellan Rikstelefon och Stockholmstelefon.

Bildcentralen. Klick: Göts, Öb.

En av de mest efterlängtdade telefonreformerna har varit den sedan årtal tillbaka bebådade *sammankopplingen mellan Riks och Allännas olika telefonnät* som gång på gång genom strejker o. a. hittills förhindrats. Nu lär sammanslagningen bli ett fullbordat faktum vid detta kvartals utgång och redan nu har den första stationen för samtrafik på närlinjer från och med den 21 januari tagits i bruk. Den är inrymd i telegrafverkets hus vid Jakobsbergsgatan och det är till att börja med de avgående närtrafikledningarna på rikstelefon som dit överflyttats, varefter turen kommer till de ankommande ledningarna på Riks-

samt Stockholms-telefons närtrafikledningar. Så snart dessa tagits i bruk blir det icke mindre än 1,900 ledningar, som koncentrerats till den nya stationen och då en mängd nya ledningar så småningom tillkomma torde antalet komma att uppgå till 2,000 varmed den nya stationen på Jakobsbergsgatan blir den största i Europa och betydligt överträffar de stora världsstädernas.

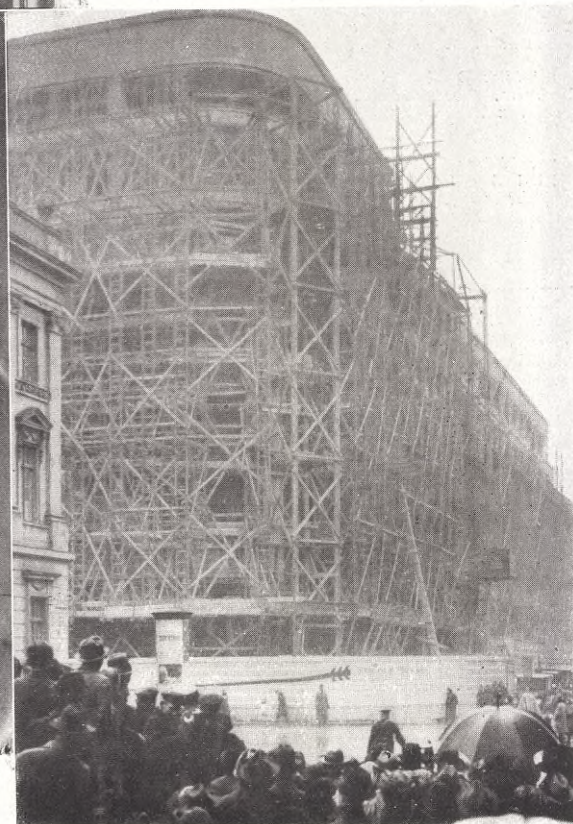
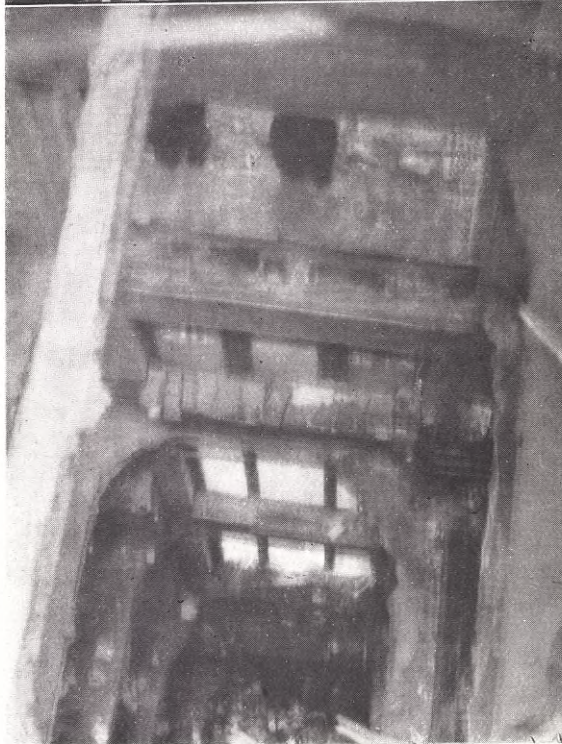
BLIV
MEDARBETARE I
:: HVAR 8 DAG ::

KATASTROFALT HUSRAS I BERLIN

Ett sammanstörtande hus hör lyckligtvis till de sällsyntare olyckshändelserna, men en sådan olycka av fruktansvärd omfattning inträffade den 24 jan. i Berlin, där firman Rudolf Mosses stora byggnad, i vilken bl. a. Berliner Tageblatts lokaler voro inrymda, plötsligt instörtade. Orsaken till den egendomliga olyckshändelsen får utan tvivel ytterst sökas i de rådande svåra förhållandena på Berlins byggnadsmarknad. Den oerhörda stegringen i tomt- och byggnadspriser har nämligen medfört, att man allmänt i stället för nybyggnader ökar de redan befintliga husen med ännu ett par våningar. Detta var även fallet med Mosses tidningspalats, där trenne våningar påbyggts och där i den översta av dessa stora mängder av cement och annat byggnadsmaterial hade lagrats. Genom de senaste dagarnas regn hade tyngden avsevärt ökat och på onsdagens morgon hördes vid tio-tiden ett knastrande i väggarna, strax där-efter följt av en kraftig detonation, då de så-lunda hopade materialmassorna plötsligt bröto igenom översta våningen och sedan störtade vidare, krossande allt i sin väg, ända ned till källarvåningen. Icke mindre än fjorton personer dödades, de flesta bland dem unga flickor tillhörande firman Mosses personal.

RUDOLF MOSSES ETABLISSEMENT I BERLIN drabbas av ett byggnadsras genom sju våningar vid vilket ett stort antal människor dödades förutom svårt sårade. 1. Chefredaktör Theodor Wolfs rum inom Berliner Tageblatts lokaler, fullständigt ödelagt. Endast en tillfällighet gjorde att den utomordentligt framstående publicisten, Tysklands mest betydande politiska penna, undgick en annars säker död.

2. EN ÖVERBLICK FRAN 7:DE VÅNINGEN genom alla de krossade taken ned till gården.
3. RUDOLF MOSSES UNDER PÅBYGGNAD VARANDE ETABLISSEMENT inom vilket raset ägde rum. Efter Julagraviser.

①

1. DE TYSKA GRUVÄGARNE INFÖR FRANSK KRIGSRÄTT I MAINZ. I bänkraden nedanför X i. v. synas gruvvägarne Thyssen, Kesten, Wüstenhöfer och Tengelmann; stående: deras försvarsadvokat professorn d:r Grimm.

②

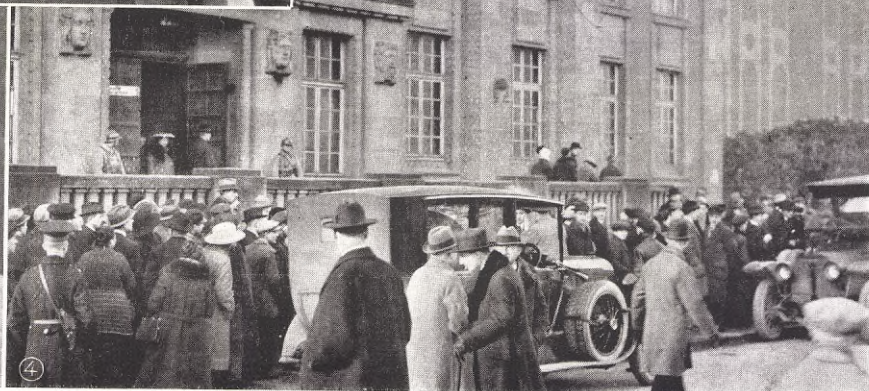
2. ARRESTERINGAR AV DE SEX GRUVÄGARNE som förhörts i franska högkvarteret i Bredene (Essen) innan krigsrätten i Mainz, där de slutligen frigavs. — Vår bild visar de fyra ovan nämnda gruvvägarne vid avförandet under militärbevakning.

Situationen i Ruhrområdet har under den gångna veckan avgjort försämrats. De i vårt föregående nummer omnämnda häktningarna av de framstående gruvvägarne Thyssen, Kesten, Olfe, Tengelmann, Spindler och Wüstenhöfer följdes av en snabb dom inför fransk krigsrätt i Mainz, som emellertid endast pålade böter för vägran att uppfylla franska rekvisitioner. Trots domens mildhet ser det tyska folket nu i dessa förut huvudsakligen såsom kapitalistrepresentanter betraktade män martyrer för sitt lidande fosterland och stämningen för ett kraftigt och uthålligt motstånd stärkes alltmer. Särskilt har kampen inriktat sig på herraväldet över transportmedlen. De tyska järnvägsmännen strejka

Forts. å sid. 304.

③

④

3. FRITZ THYSSEN, som på ett lika oförväget som kiokt sätt närmast fört hela Ruhrdistriktets talan in för och emot de franska ockupationsmyndigheterna och deras fordringar. 4. UNDER KRIGSRÄTTSFÖRHANDLINGARNE I MAINZ.

Efter fotografier.

Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg

MARCEL CACHIN, den franske kommunist-deputeranden som efter kammarens utslag förklarats åtalbar och nu är häktad och ställd inför domstol, anklagad för högförräderi. Cachin är huvudredaktör för den radikala tidningen L'Humanité. Å vår bild synes C. närmast fönstret med sin advokat vid sidan och sin hustru mitt emot. Klubb: Göteborg.

De radikala elementen i Frankrikes politiska liv ha på senaste tiden låtit mycket tala om sig. Det vänstersocialistiska partiet är självt splittrat i djupt di-

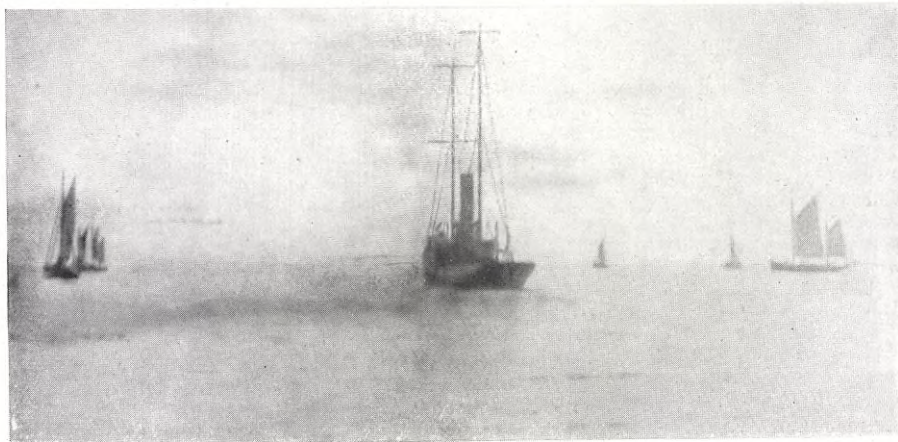
Efter fotografier.

ROJALISTERNAS (Camelots du Roi) HÄMND FÖR ANARKISTMORDET PÅ MARIUS PLATEAU i den reaktionära tidningen "L'Action Française" och generalsekreterare i C. du R. Fasad och interiör av l'Ère Nouvelle's byggnad efter övergången svår skadegörelse. Klubb: Aug. Sjöbergs Klubbhus, Göteborg.

vergerande grupper, dess partiledare i kammaren, den erkänt duktige mären i Lyon, Herriot, har velat frånträda sin ledareplats och en av dess mera framträdande medlemmar deputeranden Cachin har häktats för landsförräderi. Anklagelsen står i samband

Fortf. å sid. 303.

EN FÖR MÅNGA TILLTALANDE MEN FÖR FLERTALET MOTBJUDANDE MARINMÅLNING UR VERKLIGHETEN. Sprillastade fartyg utanför svenskorska sjögränserna vid Grisbådarne.

Amatörfoto.

Klubb: Aug. Sjöbergs Klubbhus, Göteborg.

Efter fotografi.

Kliché: Sjöberg, Öbg.

"VI OCH DE VÅRA" AV JOHN GALSWORTHY PÅ SVENSKA TEATERN. Scen ur II akten: Herrar Gösta Ekman (Delevís) och Ivan Hedqvist (Dancy) samt fru Edith Erastoff (Mabel Dancy), av kritiken högeligen lovordade.

John Galsworthys senaste drama, "Loyalties", på svenska kallad *Vi och de våra*, hade nyligen sin Stockholmspremiär på Svenska teatern efter att förut denna säsong med stor framgång ha framförts på Lorensbergsteatern i Göteborg. Framförandet på Svenska teatern blev också en obestridlig framgång för dess ensemble, som på mansidan så gott som fulltaligt var i elden.

*

Till bild å sid. 295.

Nobelpristagaren prof. Niels Bohr har i sitt fysiska laboratorium i Köpenhamn, samlat en internationell medarbetarstab och dessa utmärkta unga vetenskapsmäns undersökningar ha nu fört till ett glänsande resultat, nämligen *upptäckten av ett nytt grundämne*, vilket fått namnet *Hafnium*.

Då prof. Bohr vid Nobelfestligheterna i Stockholm i december förra året mottog sitt pris, nämnde han i sitt tal om atomteorin att i hans laboratorium företogs undersökningar, vilka helt säkert skulle leda till upptäckten av ett nytt grundämne. Vid denna tidpunkt var upptäckten i själva verket redan gjord. De grundämnena, vilka tills dato äro kända, hava numererats i ordningsföljd och man har på detta sätt nått fram till talet 92. Av dessa har man emellertid hittintills endast på teoretisk väg kunnat sluta sig till existensen av sex stycken, bland dem det nu på röntgenfotografisk väg konstaterade nr 72. Prof. Bohrs teorier och hans antagande att detta ämne skulle äga med det tidigare funna Zirkon besläktade egenskaper, hava sålunda på ett glänsande sätt bekräftats.

Det är den ungerske professorn Hevesy, som jämte

Efter fotografi.

Kliché: Goss, Öbc

FRU NAIMA WIFSTRAND

har med stor framgång gästspelat i "Bajadären" å Scala Teatern i Köpenhamn.

holländaren dr Coster och tysken dr H. A. Cramer inom laboratoriet varit sysselsatt med hithörande forskningar, som har äran av att hava faktiskt konstaterat Hafniums existens. Man har ännu icke framställt det nya grundämnet, som beräknas förekomma i en mängd av ett kilo på varje 300 kilo kol, ty för utskiljandet av detsamma erfordras ännu en serie krävande experiment, vilkas utförande emellertid blott är en tidsfråga. Hafniums konstaterande är en stor vetenskaplig bedrift men någon större praktisk betydelse kan man, åtminstone tills vidare, icke vänta därav.

A. H.

*

Till bild å sid. 300.

De hetsiga och långvariga spanska tronstriderna vilka gå tillbaka till första hälften av 1800-talet, då don Carlos de Borbon y Borbon, en yngre broder till Ferdinand VII, efter förändringen i spanska konungahusets arvsdrag uppträdde som tronpretendent, äro ännu idag ej helt utplånade. Carlisterna, såsom partiet kallats efter sina ledare, den nyssnämnde spanske prinsen och hans ättlingar, fortleva nu som "jaimister", vilka antagit denna beteckning efter den siste don Carlos' kvarlevande son, don Jaime de Borbon. Denne, som är en 52 års man och som tidigare varit officer i rysk tjänst, uppehåller sig f. n. i Paris, där han kring sig samlat ett antal trogna anhängare. Huruvida han ännu vidhåller sina anspråk på den spanska tronen, är väl icke fullt säkert men om så än är fallet, har dock nu den en gång så kraftiga, av stora delar av Spaniens befolkning särskilt i de baskiska provinserna stödda rörelsen, nedsjunkit till en relativt obetydlig fortvaro.

M: E SARAH BERNHARDT, den oförläppliga franska skådespelerskan, om vars hälsotillstånd oroande rykten nyligen spridits över världen. Efter ett helt nyss taget porträtt. T. h. Förstoring ur samma porträtt. Klisché: Sjöberg, Gbg.

den andra. Men dörrarna voro och förblevo stängda. På alla otaliga frågor vad detta betydde, svarade en vaktmästare att repetitionen måst avbrytas därför att madame Sarah Bernhardt fått ett svimningsanfall.

Snopna och bedröfvade återvände

de var och en till sitt. Dagen därpå visste hela Paris att Sarah var sjuk — mycket sjuk kanske. I utlandet lade ryktet henne på sotsäng. — De ljudvågor, som ryktet utslungar, förstoras nämligen i proportion med avståndet.

Veckan därpå var det generalrepetition av Sacha Guitrys nya stycke. Ämnet till en roman.

Madame Levalliés roll i pjäsen, som Sarah skulle spelat och som utfördes av en madame Roggers, var emellertid så pass litet överensstämmande med Sarah Bernhardts temperament att jag förvånades över att hon någonsin antagit den. Det sägs också från initierat håll, att hon i sista ögonblicket vägrade fram-

Fort. å sid. 303.

Korrespondens till H. 8 D.

Det var generalrepetition på Edouard VII.

Vid halvnotiden var hela den lilla gatan, efter vilken Guitrys teater fått sitt namn, full av folk som med biljetter i händerna hastade mot dess upplysta portal, och automobilerna körde upp, den ena efter

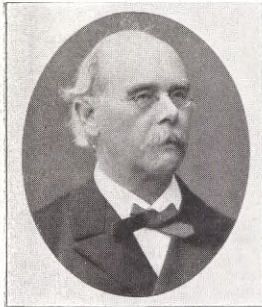

Efter J. Sjöberg

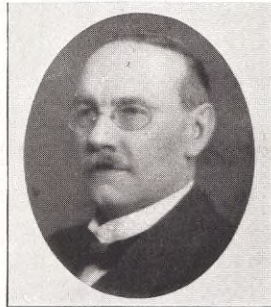
Klisché: Aug. Sjöbergs Klischéanst., Gbg.

DEN SPANSKE TRONPRETENDENTEN PRINS DON JAIME DE BOURBON, HÄRTIG AV MADRID, KONJERERAR MED LEDARNE FÖR JAIMIST PARTIET. Fr. v: Don Miguel Junyent, v. president i rådet i Barcelona och chef för Jaimisterna i Katalonien, PRINS DON JAIME DE BOURBON, hertig av Madrid; Don Ignacio Balestena, generalråd i Navarra och chef för Jaimisterna där, Don Louis Argemi, ex-senator i Barcelona, greve de Cansori; Don Francisco Carlos Melgar, prinsens sekreterare. — Text å sid. 299.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

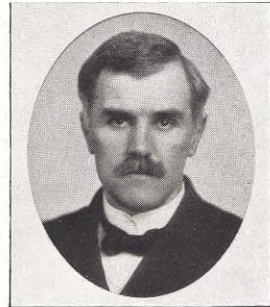
A. ERDMANN.
F. d. Professor. — Uppsala.
80 år 6 febr.*

N. F. STJERNBERG.
Juris professor. — Stockholms.
50 år 2 febr.*

J. G. C. BARTHEL.
Professor. — Stockholms.
50 år 5 febr.*

E. H. VON ZEIPEL.
Professor. — Uppsala.
50 år 8 febr.*

J. M. AMBROSIOUS.
F. d. Folkskoleinspektör.
Göteborg. — 80 år 8 febr.*

A. I. THORLING.
Nyttnämnd professor vid
Uppsala universitet.*

A. RUNESTAM.
Nyttnämnd professor vid
Uppsala universitet.*

O. H. W. WIJMARK.
Nyttnämnd hederdoktor vid
universitetet i Tübingen.*

J. E. DAHLIN.
F. d. Martinöverkommissarie.
Stockholm. — 75 år 5 febr.*

C. E. FLODIN.
Förste byråingenjör i K. Järnv.
styr. — Sthlm. — 55 år 8 febr.*

E. J. K. LILLIESKÖLD.
Protokollsekreterare. — Stock-
holm. — 50 år 29 jan.*

B. L. HESSLE.
Advokat. — Göteborg.
50 år 4 febr.*

C. E. GRUBBENS.
Grosshandlande. Konsul.
Stockholm. — 65 år 31 jan.*

E. HÖRSTEDT.
Konsul. — Malmö.
50 år 1 febr.*

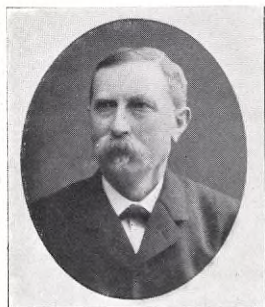
M. HÜTTNER.
Grosshandlande. — Stockholm.
50 år 14 jan.*

A. M. SALVÉN.
Kamrerare. Komm.-man.
Trollhättan. — 50 år 20 jan.*
Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg

* Data å sidan 303.

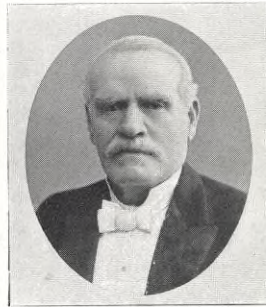
VECKANS PORTRÄTTGALLERI

A. NILSSON.
Sparbanksdirektör. — Sölvesborg. — 80 år 30 jan.*

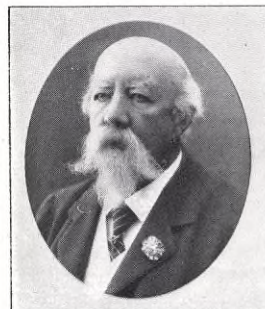
O. ASKLUND.
Direktör. — Göteborg. — 75 år 24 jan.*

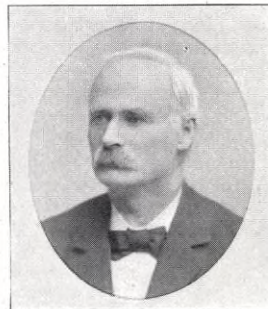
L. GUSTAFSSON.
Fabriksidkare — Borås. — 70 år 6 febr.*

A. J. ÖSTERLIN.
Fabrikör. — Ystad. — 50 år 30 jan.*

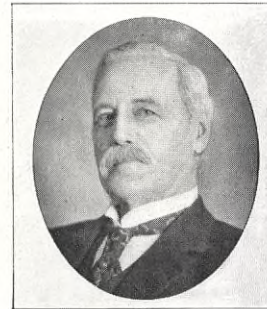
B. W. SCHENSTRÖM †.
V. Häradshöv. F. d. Auditör.
Västerås. — F. 1837. † 16 jan.*

P. OLSSON †.
Fil. jub.-d:r. — Spegelvik.
F. 1858. † 12 jan.*

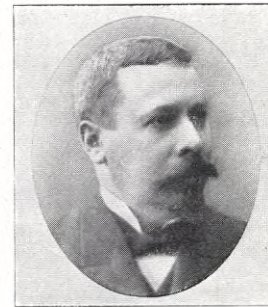
A. B. EDGREN †.
F. d. Kyrkoh. o. Kontr.-prost.
Komm.-man. — Södra Finnskoga. — F. 1842. † 15 jan.

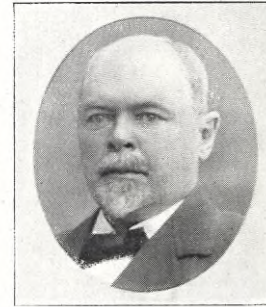
O. H. GULLBERG †.
Fil. d:r. F. d. Förste Aktuarie.
Sthlm. — F. 1847. † 22 jan.*

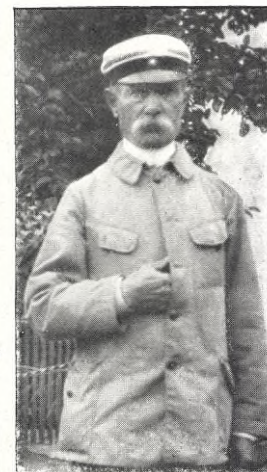
G. A. FALK †.
Fabrikör. F. d. Stadsfullm.
Karlstad. — F. 1839. † 14 jan.

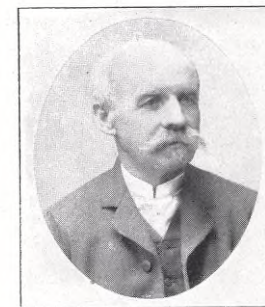
V. ANDERSON †.
Direktör. — Kristiania.
F. 1862. † 7 jan.*

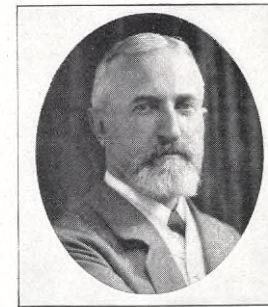
A. G. CEDEGREN †.
Bruksdisponent. — Frövifors.
F. 1872. † 10 jan.*

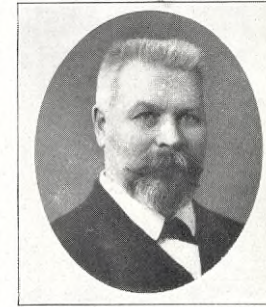
L. E. HEDELL †.
Osteolog. — Vadstena.
F. 1844. † 19 jan.*

L. E. OLSSON †.
F. d. Bruksägare. — Stockholm.
F. 1843. † 19 jan.*

H. GENTELE †.
Direktör. — Stockholm.
F. 1859. † 25 jan.*

W. E. LAURENT †.
Prakt. läkare. — Stockholm.
F. 1862. † 23 jan.*

Uppgifter till porträtt

böra ansluta sig till frågeformulär från redaktionen. Särskilt påpekas nödvändigheten av att **alla förnamn angivas, med tilltalsnamnet helt utskrivet och understruket**. Förbiseende härutinnan **utesluter biograf.**

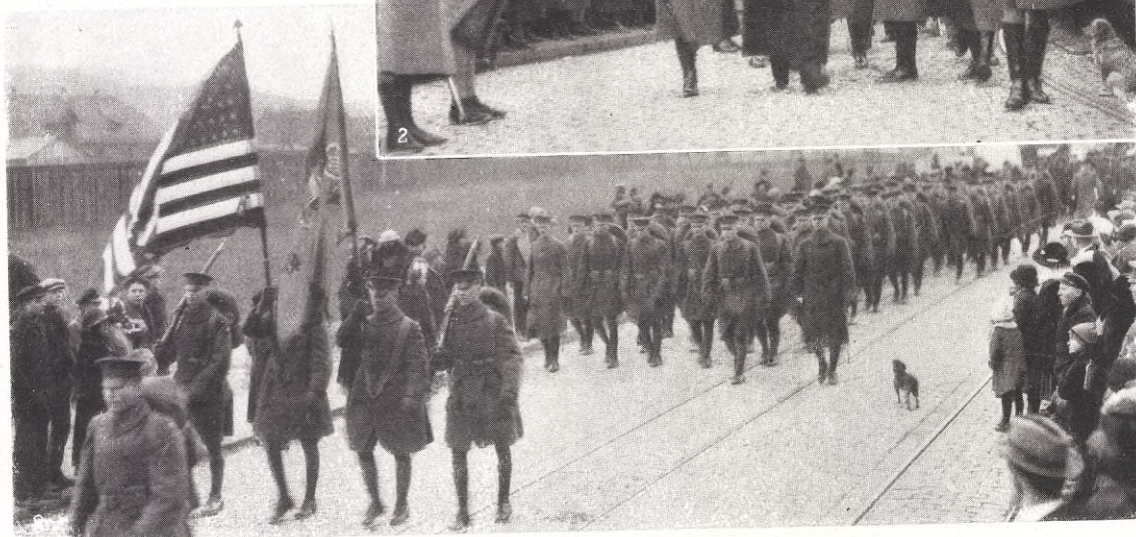
Kliché: Aug. Sjöbergs Skischnat., Gbg

FÖRENTA STATERNAS TRUPPER I RHENPROVINSERNA ÅTERKALLAS.

DE AMERIKANSKA TRUPPERNA LÄMNA FÄSTNINGEN EHRENBREITSTEIN I KOBLENZ, vilken därefter besättes av franska trupper.

2. Amerikanske generalen Allen, åtföljd av franske överkommisarijen Tirard (civill) och franske kommandanten passera mellan de avtågande amerikanska och de intågande franska trupperna.

1. STJÄRNBANERET GÅR NED OCH TRIKOLEN HISSAS PÅ FÄSTNINGEN, hälsad av franska officerare även på andra sidan floden. 3. AMERIKANARNE MARSCHERA TILL JÄRNVÄGSSTATIONEN I KOBLENZ. Efter fotografier. Kliché: Goss, Obg.

egentligen avsedd för M. Léon Daudet, tidningens utgivare, som bedrivit en ytterst energisk kampanj mot anarkister, kommunister och socialister och genom sin starka högerhets ådragit sig vänstergruppernas hat. Den kvinnliga attentatören har också i honom sett den huvudansvarige för "det återvändande kriget".

Forts. fr. sid. 297.

nästan överallt, vilket visat sig som ett synnerligen effektivt vapen, då fransmännen hittills endast föfoga över en mycket fåtalig sakkunnig funktionärstab. Om sålunda Ruhrkolen icke nå Frankrike och ockupationstruppernas förbindelser med hemlandet avsevärt försvåras, synas fransmännen å sin sida besluta att, främst genom den nyupprättade tullgränsen och den skärpa bevakningen, hindra Ruhrområdets för det övriga Tyskland så viktiga produkter att transporteras inåt landet. De hotande arbetsinställelserna, vilka också partiellt iverksattes, hava emellertid i stor utsträckning undvikits.

Det skärpta tillståndet i Ruhrområdet har medfört allvarliga komplikationer också för närliggande trakter och övriga allierade makters besättningstrupper. Trots förslag om deras hemkallande kvarstanna dock t. v. de engelska trupperna i Köln, medan de amerikanska i Koblenz redan avlösts av franska och embarkerat för Amerika.

Det förövade attentatet har mötts med flera hämnadeakter från de reaktionäras sida. Ett hundratal av dessa inträngde i vänstertidningarna l'Oevres, Populaire's och l'Ere nouvelle's lokaler, förstörde ett flertal tryckerimaskiner, krossade fönstren och anställde i övrigt stor skada. Det föga värdiga uppträdet har fått rättsligt efterspel.